

Acer platanoides PARAD[®] E (‘Ep Acepa’^{PBR}) – skogslönn PARAD[®] E

- *härdig skogslönn med smal kronform*

KORT VÄXTBESKRIVNING

Härdighet	Zon 1-4(5)
Växtsätt	Träd med god tillväxt och med smal kronform vars bredd ligger mellan Farlake´s Green och Olmstead. Höjd 15-20 m, bredd 5-8 m. *)
Höstfärg	Gul-orange
Växtplats	Sol-halvskugga
Användning	I tätortsplanteringar, främst i hårdgjorda sammanhang som gator, torg mm. Park- och alléträd.
Övrigt	Utvald i försök p g a växtform och bra klimatanpassning. Frisk sort med god motståndskraft mot t ex tjärfläcksjuka. Trivs ej på lerjord. Tål kraftig beskärning.
E-merit	Sort med smal kronform och god tillväxt. Härdigare än internationella sorter.
Ursprung	Utvald av Tomas Lagerström, Projekt Växtutveckling, SLU/Ultuna. Klonurval ur FK PERNILLA E.

*) *Storleksjämförelse med andra E-märkta Acer platanoides – se nederst.*

UTFÖRLIG VÄXTBESKRIVNING

Bakgrund

I strategin för Projekt Svenska Frökällor ingår att utveckla växtmaterialet i olika steg. Det första steget innebär att ta fram ett klimatanpassat material som i övrigt är tillräckligt bra. Detta har snabbt gett marknaden ett pålitligt material. För vissa arter har detta räckt och det framtagna materialet utgör fortsatt det material som produceras och används. För andra och särskilt viktiga material, som t ex avenbok och skogslönn, har det varit viktigt att gå vidare och utveckla ett material som är ännu bättre än det först utvalda.

Frökällan PERNILLA var en förbättring av FK ULTUNA som fick E-status redan då E-plantsystemet introducerades 1990.

Då det även fanns ett behov av en klimatanpassad klon av skogslönn, påbörjades arbete med att ur frökällan PERNILLA välja ut ett antal plusträd. Material från dessa okulerades och placerades tillsammans med jämförande material ut i försök på 5 platser i Sverige och på en plats i Norge. Efter 5 år gjordes slutbedömning och den klon som senare fått namnet PARAD valdes ut.

Beskrivning

Skogslönnen är ett stort och praktfullt träd med bred och rundad krona. Den blommar med små, gröngröna blommor i täta, kvastlika samlingar strax innan bladen slår ut. Blomningen är både vacker och väldoftande, och dessutom en viktig näringskälla för bin. Bladen är handflikiga och får lysande höstfärger i orange och gult. Färgerna är mer intensiva i mellersta och norra delarna av Sverige än i Sydsverige.

Klonen PARAD är anpassad till och avmognar i takt med svenskt klimat. Den är härdig i zon 1-4(5).

PARAD har god tillväxt och en smal kronform. Höjden blir 15-20 m och bredden blir 5-8 m, mellan bredd för Farlake´s Green och Olmstead. är enhetlig och etableringssäker.

Användning

Klonen PARAD passar utmärkt i tätortsplanteringar där det är mindre plats, främst i hårdgjorda sammanhang som gator, torg mm. Park- och alléträd.

Ståndort

Skogslönnen utvecklas bäst i sol till halvskugga. Den växer bra på de flesta jordar som inte är extremt torra eller blöta. Skogslönn är dock mycket känslig för täta, kompakterade och dåligt dränerade jordar. Vid sådana markförhållanden är frostsador i form av skadade grenar och stamsprickor vanliga. Den är också mycket känslig för djup plantering. För säker etablering bör barrotade träd inte användas vid stamomfång 14-16 och större.

Jordvolym

Vid plantering av träd är det vanligt att alltför liten omsorg ägnas rotsystemens behov av utrymme. Olika miljöer är i det här avseendet olika krävande när det gäller lösningar. Tänk därför igenom i varje enskilt fall hur trädets behov av vatten kan tillgodoses.

Beskärning

Lönnar hör till de växter som blöder vid beskärning på våren. De ska därför beskäras i juli, augusti eller september, de tål kraftig beskärning. De tål kraftig beskärning. Eftersom PARAD har en relativt smal kronform minskar risken för att kronan blir alltför stor.

Etablering

PARAD etablerar sig lätt. Det är dock viktigt att bevaka att trädet kommer igång på växtplatsen inom två år. I annat fall måste man vidta åtgärder för att sätta igång tillväxten. I första hand handlar det om gödsling och vattning. I andra hand om beskärning.

Namnsättning/sortskydd

Komplett namn: Acer platanoides PARAD® E ('Ep Acepa'^{PBR}) - skogslönn PARAD® E
Handelsnamnet PARAD har skyddats med varumärkesrätt inom EU, sortnamnet är 'Ep Acepa'.
Sorten har erhållit växtförädlarrätt (PBR) och är belagd med royaltyavgift.

Källor:

Tomas Lagerström, Projekt Växtutveckling, SLU/Ultuna

Odlare inom E-planta ek. förening

Sammanställt av Gunnel Holm, E-planta ek. för.

E-märkta skogslönnar – rangordning efter trädstorlek

2021-02-11/E-planta ek. förening

Trädens tillväxtutveckling påverkas mycket av hur de står. Soligt öppet och stora avstånd ger mer låga bredkroniga träd och tät plantering ger smalare och betydligt högre träd och dessutom snabb höjdtutveckling. Även torr eller fuktig växtplats påverkar utvecklingen.

Acer platanoides FK ULTUNA E

Zon 1-4(5). Höjd 15-20 m, bredd 10-14 m.

Den första E-märkta skogslönnen i E-systemet, har varit med sedan starten 1990. Stort och brett träd med tät rundad krona med sluten form.

Acer platanoides RESIDENS® E ('Ep Acere')

Zon 1-5(6). Höjd 15-20 m, bredd 8-12 m.

En klon av skogslönn för användning i Norrland, utvald i Umeå. Bra kronbyggnad med tät rundad krona med dominant huvudstam. Motsvarar FK ULTUNA i storlek men är hårdigare.

Acer platanoides FK PERNILLA E

Zon 1-4. Höjd 15-20 m, bredd 8-10 m.

Efter FK ULTUNA E har Projekt Svenska Frökällor tagit fram en förbättrad frökälla med bättre kronbyggnad och ytterligare ökad enhetlighet.

Acer platanoides PARAD® E ('Ep Acepa'^{PBR})

Zon 1-4(5). Höjd 15-20 m, bredd 5-8 m.

Ur FK PERNILLA har en klon valts ut efter ett omfattande klonförsök på flera platser, den har fått namnet PARAD. PARAD har en klon med en mer kompakt och smal krona än samtliga ovan nämnda lönnar - FK ULTUNA, FK PERNILLA och RESIDENS. Om man jämför med andra sorter på marknaden så ligger bredden mellan Farlake's Green och Olmstead.

Acer platanoides TRUMF E

Zon 1-4(5). Sluthöjd 8-10 m, bredd 3-4 m.

Klon utvald från en plantering i Gävle där den stått sedan 1940-talet. Sorten bildar träd med reducerad tillväxt och kompakt krona redan i ungdomen. Utvecklas sedan långsamt på höjden och får en brett pelarformad högbyggd och tät krona.

Acer platanoides RAKET® E ('Ep Acera'^{PBR}) - försäljning inför hösten 2021

Zon 1-4(5). Ca 15-20 m, bredd 1,5-2 m

Hittad på Billbäcks Plantskola i en odling av FK ULTUNA E. Sorten har ett mycket smalt växtsätt, betydligt smalare än t ex Columnare 1,2,3 från Tyskland och är utmärkt som formträd. Slutlig höjd är inte känd, men ev 15-20 m. Då moderträdet var 8 m högt, hade det en kron diameter på ca 60 cm och stamomfång 20-25. Efter etablering på växtplatsen uppskattas den årliga tillväxten 40-60 cm.